

Ölkəmiz demokratik birgəyaşayış prinsiplərinin mövcud olduğu unikal bir məkandır Azərbaycanın pravoslav xristian icmasına

Hörmətli həmvətənlər!
Müqddəs Pasxa bayramı münasibətilə Azərbaycanın bütün xristian icmasını ürək-dən töbrik edir, on səmimi arzu və dileklərimi yetirirəm.

Qədim dövlətcilik tarixinə malik olan Azərbaycanda ayrı-ayrı xalqların və etiqad-ların mənşələri yüz illərdür ki, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayır, heç bir arı-seçkiyilə məruz qalmadan dil və mədə-

təbliği və təşviqi ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlə-rindən biridir.

Bu gün Azərbaycan Respublikası müx-təlif dinlər və etiqadlar arasında qarşılıqlı

niyyətini, etnik-mədəni özüne-məxsusluğunu qoruyub saxla-yırlar. Xalqımıza xas zəngin tole-rantlıq ənənələ-rinin, multikultu-rəl dəyərlərin

hörmət və etimad mühitinin, demokratik birgəyaşayış prinsiplərinin mövcud olduğunu unikal bir məkandır və dünyada sivilizasi-yalarası münasibətlərin inkişafına mühüm töhfələr verir.

Comiyətəmizdə dilindən, dinindən, et-nik mənsubiyətindən asılı olmayaq, hər kəsin mədəni özüñüfəsi üçün bərabər imkanlar yaradılmışdır. Təqdirəlayiq haldır ki, ölkəmizdə bütün etnik və dini azlıqları, o cümlədən xristian vətəndaşlarını ictimai-siyası hayatın bütün sahələrində yaxından iştirak edir, Azərbaycanın tərəqqisi və çi-çəklənməsi naminə vətəndaşlıq borcunu la-

yiqinçə yerinə yetirirler.

Əziz həmvətənlər!

Dırçılışın, yenililərin, mərhəmət və xeyr-xahlıq duyularının rəmzi olan Pasxa bayramı münasibətilə bir daha hər birinizə cənsənliliq, xoşbəxtlik, ailələrinizə firavan-liq arzulayıram.

Bayramınız mübarək olsun!

**İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti
Bakı şəhəri, 2 may 2024-cü il**

Azərbaycanın uğurlu inkişaf modeli

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 2-də BMT Baş katibi-nin iqlim fealiyyəti və adələti keçid üzrə xüsusi müşaviri Selvin Çarlıq Hərt qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Selvin Çarlıq Hərt BMT-nin Baş katibi Antonio Utterşen salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırırdı.

President İlham Əliyev salamlara görə minnəndarlığını bildirdi, onun da salamlarını Antonio Utterşen qətərdərmiş xahiş etdi.

Qonaq BMT-nin Baş katibinin Azərbaycanda keçiriləcək COP29 tövridə iş-tirak etmek niyyətində olduğunu bildirdi.

Azərbaycan Prezidenti BMT Baş katibi COP29-da görəməkdən məmənən olaca-gını dedi.

Dövlətimizin başçısı vurguladı ki, COP29-a hazırlıq məqsədi bütün lazımı

və zəruri işlər plana uyğun davam etdirilir. Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyət və təsisatlarla COP29-un substantiv məsələləri üzrə danışçılar və məsləhətşəmələr apardı.

President İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycanın məqsədi dünya ölkələri arasında iqlim deyişmələri mövzusunda hem-rəylinin və birgə fealiyyətinin gücləndiril-məsidi. Bütün dünya ölkələri, o cümlədən Azərbaycan iqlim deyişmələrinin mənfi təsirlərini və fəsədlərini məruz qalıb. Belə ki, artıq son yeddi ildə Azərbaycanda quraqlıq müşahidə olunub, yaşınının miq-darı əhəmiyyətli derecede azalıb. Bu il ya-ğınının miqdərinin artması prosesin baş ver-sə, bütövlükde Azərbaycan bundan eziyyət çökər.

Azərbaycan Prezidenti vurguladı ki, Xəzər dənizinin suyunun çökilməsi prosesi

müşahidə olunur və bu da ciddi nara-hatlı doğuran məqamdır.

Dövlətimizin başçısı bildirdi ki,

Azərbaycan müsbət nü-munəsi və yaşı gündə-lijiyi ilə iqlim deyişmələri proseslərinə və iqlim fealiyyətinə öz töhfəsini verir. Belə ki, neft və qaz ixrac edən Azərbaycan bu sahədə olda olunmuş go-lilləri ölkənin inkişafı-

President İlham Əliyev BMT Baş katibinin xüsusi müşavirini qəbul edib

na sərf etməklə uğurlu inkişaf modeli nü-mayış etdirir. Prezident İlham Əliyev vur-guladı ki, Azərbaycanda yaşıl keçid qarşıya

hədəf ki-mi qoyulub ilə ölkəmizdə beynəlxalq tə-rəfdəşla-rın da iş-tirakı ilə ciddi ya-şıl enerji ixrac potensiyalı yaradılır.

Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, bu

gündərə Azərbaycan, Özbəkistan və Qa-zaxistən Energetika və İqtisadiyyat nazirliklərinin birgə iştirakı ilə Mərkəzi Asiya-nın bərpələnən enerji resurslarının Xəzərin dibi ilə Azərbaycana ötürülməsi və bu-radan da Avropana ixrac edilməsi bərədə-yeni layihənin əsası qoyulub.

Qonaq vurguladı ki, COP29 prosesində Azərbaycana zəruri destək vermək üçün BMT ailəsi Baş katibinən səfərər edilib və xüsusi işçi qrup yaradılıb. Bu ya-xınlarda BMT-nin İnkışaf Programının (UNDP) nümayəndə heyətinin Azərbayca-na sofer edəcəyini deyən Selvin Çarlıq Hərt ölkəmizdən təbii resurslardan əldə etdiyi gəlirləri effektiv şəkildə idarə etməsinin və sosial-iqtisadi inkişafə sərf etməsinin uğur-lu nümunə olduğunu vurğuladı. O qeyd et-di ki, Azərbaycan, eyni zamanda, bu sahədə əldə etdiyi gəlirləri yaşı enerji gündölyino da sərf edərər cəox mühüm nümunə yaradır. Qonaq bu prosesdə BMT-nin Azərbaycana dostlığını bir daha ifadə etdi.

İkitərəfli münasibətlərimiz daim yüksələn xətlə inkişaf edir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 2-də Rusiya Federasiyası Şurasının sədr müvəvvi-ki Konstantin Kosacov və Dövlət Dumasının MDB işləri, Avrasiya iqtisadiyyatı və höm-vətənlərə əlaqələrin komitəsinin sədr Leon Kalnashkov qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Konstantin Kosacov Rusiya Federasiyası Federal Məscidi Federasiya Şurasının sədr Valentine Matviyenko və Rusiya Federasiyası Federal Məscidi Dövlət Dumasının sədr Vyaçeslav Volođin salamlarının dövlətimi-zin başçısına və birlinci xanım Mehriban Əliyevaya çatdırıldı.

President İlham Əliyev salamlara görə minnəndarlığını bildirdi, onun da salamlarını Valentine Matviyenko və Vyaçeslav Volođin çatdırmağı xahiş etdi.

Vİ Ümumdünya Mədəniyyətlərərə Dialoq Forumunun yüksək seviyyədə teşkil olunması ilə bağlı dövlətimizin başçısına tabeklərini çatdırıdan Konstantin Kosacov bu tövridə böyük beynəlxalq maraqlı olduğunu vurğuladı. Qonaq Forumda Azərbaycan Prezidentinin dərin məmənən çıxışının önemini qeyd etdi və bildirdi ki, dövlətimi-zin başçısının çıxışında Azərbaycanın orazi bütövlüyüնnən bərpə olunması, Qoşulmama Hərəkatının fealiyyəti, neokolonializm və digər mövzular barədə fikirləri müasir şə-

raitdə böyük aktuallıq kəsb edir. Konstantin Kosacov vurguladı ki, Azərbaycanın beynəlxalq soviyyəde çox layıqli yer tutması sevincin doğurur və bu da öz növbəsində Azərbaycan-Rusiya ikitərəfli münasibətlə-rindən vəcib amillərdən birinə çevrilir. O, Prezident İlham Əliyevin bu yaxınlarda Moskvaya səfərinin çox uğurlu keçdiyini qeyd etdi. Konstantin Kosacov Azərbayca-na iqtisadi, sosial və digər sahələrdə böyük uğurlar qazandığını deyərək Bakıya hər de-fə gələrən paytaxtımızda gedən böyük in-kişaf proseslerinin şahidi olduqlarını bildirdi.

Dövlətimizin başçısı beynəlxalq dialoq sahəsində müəüm platformlara dərinərən VI Ümumdünya Mədəniyyətlərərə Dialoq Forumunda Rusiyinin yüksək seviyyəli iqtisadi, sosial və digər sahələrdə böyük münasibətlərimiz strateji xarakterini bir daha nümayiş etdiyidini vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev bu yaxınlarda Moskvaya səfərinə toxunaraq həmin səfərinin çox səmərə olduğunu və müttəfiqlik münasibətlərimiz strateji xarakterini bir daha nümayiş etdiyidini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı Rusiya Federasiya Şurasının sədr Vyaçeslav Volođin 50 illik yubileyi münasibətlərə Moskvada dəmir yolu sahəsindən veteranları və işçiləri ilə birgə görüsün xüsusi vurğuladı. Görüsdə hələ sovet dövründə bu layi-

hənin əleyhi-nə çixış edən bezi qüvvə-lərin olmasına, çoxsaylı texniki, bü-rokratik və təbii mane-lərə baxma-yaq. Ulu Önder Heydər Əliyevin SSRİ rehbər-liyində çalış-dığı zaman Baykal-Amur Magistralının həyatə keçiril-məsindən müstəsna xid-mətələrinin qeyd edildiyi-ni məmənnü-luq hissə ilə bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Rusiyası iki qonşu dövlət kimi bir-birinə qarşılıqlı dəstək, hörmət, ikitərəfli və çox-tərəfli məsələlərin həlli ilə bağlı maksimal qarşılıq fealiyyət göstərdiklərinin vurğuladı. Azərbaycan Prezidenti qeyd etdi ki, Ru-

siya tehlükəsizli-yin təmin olunma-sı və məsələləndən təkcə regionda de-yil, dəha geniş mə-kanda mühüm rol oynay-yr. Prezident İlham Əliyev ikitərəfli münasibətlərimizin daim yüksəkən xətlə in-kişaf etdi-yini de-yorək bu-nu Conu-bi Qaf-qazda, da-ha da geniş coğrafi-

yada regional inkişafın mühüm amili kimi dəyərənlərdi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına 4 illik rehbərliyi za-mani, eləcə də hazırlıda bu təsisatın "sədrlik üçlüyü" daxil olduğu dövrədə bir çox mü-hüm təşəbbüsələrə çixış etdiyini bildirərək, vacib məsələlərlə, o cümlədən neokolonial-

izmələ bağlı böyük səyər göstərdiyini vur-guladı. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın həm ölkəmizdə, həm də ölkəmizdən konarda bu məvzu ilə əlaqədar tədbirlər ke-cirdiyini bildirərək bundan sonra neokolo-niázatorların keçmişdə və müasir dövrə töötədiyi cinayətlərin, onları digər ölkələrə və qazılara qarşı həyata keçirdikləri ikili standartlarında aşkarlanması istiqamətində səylərini davam etdirəcəyidid.

Görüşdə iki ölkənin qanunvericilik or-qañları arasında öməkdaşlığın hərtərəfli in-kişafından məmənnüllük ifadə olundu. Ötən il Ulu Önder Heydər Əliyevin 100 illiyi ilə əlaqədar Rusiya Dövlət Dumasının inzibati binasında Dumanın sədr Vyaçeslav Volodin iştirakı ilə sərginin təşkilinə əhəmiyyət-i qeyd edildi.

Son dövrələrdə Azərbaycan ilə Rusiya arasında turizm sahəsində öməkdaşlığın in-kişafından və Rusiyadan Azərbaycana gə-lən turistlərin sayıının artmasından məmənnüllük ifadə olundu, iki ölkənin səhərləri arasında uçşuların sayıının artması müsbət amil kimi qiymətləndirildi. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, COVID-dən öncəki turizm sayıının və göstəricilərinin bərpa olunması artıq realdır.

Söhbət zamanı Azərbaycan ilə Rusiya arasında humanitar sahədə öməkdaşlığı to-xunuldu, bu xüsusda ölkəmizdə rus dilinə göstərilən qayğı və məktəblərdə rus dilinən tədrisi vurğulandı.

Görüşdə Şimal-Çənub Nəqliyyat Dehli-zinin inkişaf perspektivləri ilə bağlı da fikir-mübadiləsi aparıldı.

Rusiya Federasiya Şurasının sədr müvəvvi-ki Konstantin Kosacov və Dövlət Dumasının komite sədri İlham Əliyevin qəbulunda

Cənubi Qafqazda sülh istəyirik...

İlham Əliyev: Bu işə yalnız Azərbaycanla Ermənistan arasında normallaşma vasitəsilə həll oluna bilər

30 il yaxın işçəldən əzizmətli Azərbaycan bu dövr ərzində beynəlxalq hüquci tomini uğrunda dayanmadan mübarizə apardı. Hale birinci

yeni öne çəkirdi. Bütün dönmərlərə prosesin sülh müstərisində, dənişərələr yolu ilə təmizlənməsinin vəcibliyi öne çəkən Azərbaycan paralel olaraq bir sıra istiqamətlərdə işlər aparırdı:

- Beynəlxalq təşkilatların, ayrı-ayrı dövlətlərin məsələ ilə bağlı konkret məvəqələri müəyyənolşdırırdı və beləliklə, Azərbaycanın orazi bütövlüyünü

nümunə üçün hüquqi osaslar daşı da gücləndirildi;

- İqtisadi inkişaf prosesin təmin olunurdu;
- Ordru quruculuğu yüksək seviyyədə aparlırdı;
- Yeni silahlara alınması, yeni döyüş təcrübələrinin mənimşənilməsi üçün sistemli fealiyyət ortaya qoyulurdu.

Azərbaycan sülhü mührəbi vasitəsilə təmin etdi

Ve bütün bu işlərlə yanaşı, Ermənistanın sülh mövqeyinə golməsi üçün çərçivədən sənədli bir qələbə ilə əldə etdi. Nəticədə Azərbaycan dövləti beyan etdiydi ki, ehtəmi olaraq işğal faktı ilə barış-mayaqını oraya qoydu - 2020-ci ilin sentyabrında başlanan və 44 gün əkən Vətən mührəbi işçəldən sonra yerinə yetirildi. Bunun sülhənətindən sonra işğalın təmizlənməsi və qazılaraq təmizlənməsi üçün beynəlxalq konvensiyaların, aparıcı təşkilatların qətnamələrinin vəcibliyəti işlərənətən qəbul edildi. Amma bu, işləmədi, cümlə implementasiya mexanizmi yox idi.

Bəli, Ermenistan bu qətnamələrə məhəl qoymadı və cəzasızlıq mühitidən Ermənistanın yeni işçəldərlərə sənədli bir qələbə

Çoxtərəfliliyə sadıqik!

Müasir qlobal çağırışları əsas götürərək çoxtərəfli əlaqələrin inkişafını hədəfləyən Azərbaycan qısa zaman kəsiyində mühüm uğurlara imza atıb. Son 20 ildə beynəlxalq münasibətlər sistemində olduqca aktiv mövqə tutmuş ölkəmiz çoxtərəfliliyin təşviqi ilə bağlı mühüm bir yol keçib - yürütdüyü çoxvektorlu xarici siyaset kursu Azərbaycanın bugünkü uğurlarının ən mühüm komponentlərindən birinə çevrilib. Yerləşdiyi geocoğrafi məkan siyasi nöqtəyi-nəzərdən kataklizmlərin davamlı hal aldığı region kimi dəyərləndirilsə də, Azərbaycan Cənubi Qafqaz da daxil olmaqla, hətta sərhəddindən kənarda yerləşən ölkələr üçün də sabitləşdirici faktor kimi çıxış edib. Təsadüfi deyil ki, həm sivilizasiyaların, həm də mədəniyyətlərin qoşlaşığı kimi xarakterizə olunan Cənubi Qafqazın aparıcı aktoru olan Azərbaycan bu gərgin situasiyada bütün ölkələr üçün yeni siyasi əməkdaşlıq zəminini formalaşdırıb. 30 il yaxın işğaldan, təcavüzdən və terrordan, separatizmdən əziyyət çəkən ölkəmiz sober və təmkinlə, özünəməxsus siyasi-iqtisadi, ən əsası isə strateji inkişaf traекторiyası cizmaqla bu günün real mənzərəsini yaradıb. Büyük güclərin heç bir müdaxiləsinə imkan verməyən, bölgəsəl prosesləri həm regionun, həm də dövlət olaraq özünün siyasi-ictimai maraqlarına uzlaşdırıran Azərbaycanın uğur formulunun açarı məhz bununla izah edilir - bütün yanaşmalarında ədalət prinsipinin qorunması və çoxtərəfliyə sədaqət nümayiş etdirmək. Bakıda keçirilən VI Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun açılış mərasimindəki çıxışında Prezident İlham Əliyev bildirib ki, Azərbaycan qəti şəkildə çoxtərəfliyə sadıqdır.

Qoşulmama Hərəkatı nümunəsi...

Azərbaycanın çoxtərəfliliyə sədaqətinin ən bariz nümunələrindən biri isə Qoşulmama Hərəkatına edilmiş uğurlu sədrlik dönmədir. 4 il ərzində ölkəmizin BMT-dən sonra ikinci böyük siyasi təsisat olan Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi eksər üzv dövlətlər tərəfindən nümunəvi sədrlik olaraq hələ də təqdir edilməkdədir. 2019-cu ilin 25-26 oktyabr tarixlərində keçirilmiş Bakı Sammitindən sonrakı müddətdə Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edən Azərbaycan üzv ölkələr tərəfindən iki dəfə yekdil fikirlə dəstəklənib - həm sədr seçkisi zamanı, həm də sədrlik müddətimiz uzadılan zaman. Bu platforma Azərbaycanın qlobal müstəvidə oynaya bilecək mü hüüm rolu bütün dünyaya nümayiş etdi - Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə qlobal əhəmiyyətli çox mühüm təşəbbüsler irəli sürüb. Bu təşəbbüsler həm Qoşulmama Hərəkatının imicinin möhkəmlənməsinə, həm də bu beynəlxalq təsisatın müasir dünya siyasetində funksional aktor kimi mövqeyinin güclənməsinə əhəmiyyətli töhfə olub. Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatı çörçivəsində çoxtərəfli əməkdaşlığın inkişafına göstərdiyi dəstək, qlobal müzakirələrdə bütün dövlətlərin maraqlarının nəzərə alınması prinsiplərinin qorunması kimi mühüm nüansların tərəfdarı olması bu təşkilatın nüfuzunun da artmasına yol açıb. Bu, isə ölkəmizə yüksək inam və etimadın təzahürü kimi təqdim edilməli amildir. Prezident İlham Əliyev çıxışında bildirib ki, biz çoxtərəflilik dəyərlərini 120 ölkənin üzv olduğu Qoşulmama Hərəkatında 2019-cu ildən bu ilin əvvəlinə qədər təşviq etmişik: "O, BMT-dən sonra ikinci ən böyük təşkilatdır və həmçinin bununla bağlı yekdil qərarımız oldu, sədrliyimiz yekdil qərarla əlavə bir il də artırıldı. Təbii ki, Qoşulmama Hərəkatının vacib təməl dəyərləri məhz suverenlik, ölkələrin ərazi bütövlüyü, daxili işlərə qarışmamaqdır. Biz həmin Hərəkatın təsisatlanması seqmentinin gücləndirilməsinə çalışdıq və bununla bağlı daxilde şəbəkə yaratdıq, qadınların və gənclərin təşkilatlarını təsis etdik. Bütün bunlar məhz Azərbaycan tərəfindən yaradılıb. Əminəm ki, Qoşulmama Hərəkatının təsisatlanması istiqamətində inkişafi gələcəkdə də davam edəcək. Çünkü hazırda dünyaya nə lazımdır, bəzi böyük ölkələr bu və ya digər qütbə aid deyil, onların öz hüquqları və öz maraqları var. Onların bəzilərinin çox ağırılı-acılı müstəmləkə tarixçəsi olub və həmin ölkələrin səsi dinlənilməlidir, onlar yaddan çıxarıla bilməz. Buna görə də həmin Hərəkatda bizim sədrliyimiz məhz bu məqsədi güdürdü və biz daha çevik, daha fəal olmağa çalışdıq. İstədik Hərəkat daha təsirli olsun".

Peyvənd millətçiliyinə qarşı aktiv mübarizə...

Qoşulmama Hərəkatına rəhbərlik etdiyimiz vaxtdan başlayaraq, ölkəmiz dünyani iflic vəziyyətinə salmış pandemiyaya qarşı birgə mübarizə aparmaq və bütün səyərlərin səfərber edilməsi məqsədilə beynəlxalq təşəbbüs'lərlə çıxış edib. 2020-ci il mayın 4-də Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu ölkələrinin Zirvə görüşü təşkil olundu. Zirvə görüşündə qarşıya qoyulmuş hədəflərdən biri də tibbi ehtiyacların müəyyən edilməsi məqsədilə Hərəkata üzv dövlətlərin məlumat bazasının yaradılması idi. Hansı ki, bu gün də Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) koronavirusa qarşı aparılan mübarizədə mövcud ehtiyacların müəyyənləşdirilməsi məqsədilə istinad mənbəyi kimi həmin məlumat bazasından istifadə edir. Həmçinin Qoşulmama Hərəkatının adından dövlətimizin başçısı tərəfindən pandemiyanın qarşısının alınması və fəsادların aradan qaldırılması məqsədilə dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində Birləşmiş Millətlər Təşki-

latına Baş Assambleyasının Xüsusi Sessiyasının keçirilməsi töklif edildi. Töklif BMT-yə üzvlük olan 150-dən çox dövlət tərəfindən dəsteklənərək qəbul edildi və BMT-nin Xüsusi Sessiyası 2020-ci il dekabrın 3-4-də baş tutdu. Azərbaycanın peyvənd ayrı-seçkiliyinin qarşısının alınmasında oynadığı rol isə daha mühüm əhəmiyyət kəsb edin - ölkəmiz həmin çətin günlərdə pey-

vendlərin ədalətli bölgüsünü mühüm prioritetlərdən biri kimi bütün dünyaya təqdim etdi. Hətta bir sıra ölkələrin peyvəndlə təmin edilməsi üçün səy göstərən Azərbaycan bütün dünyaya örnek bir president bəxş etdi. Prezident İlham Əliyev VI Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun açılış mərasimindəki çıxışında vurğulayıb ki, COVID vaxtlarında biz, həmçinin Qoşulmama Hərəkatının platformasından istifadə edərək həmin faciəvi xəstəliyin fəsadlarını müzakirə etməyə çalışdıq: "Çünki pandemiya bütün ölkələrə təsir göstərdi. Azərbaycan məhz o ölkələrdən biri idi ki, fəal şəkildə peyvənd millətçiliyinə qarşı çıxış etdi, səsini qaldırdı və ucaltdı. Bildiyiniz kimi, pandemiyanın ilk aylarında peyvənd çatışmırıldı. Pul vəsaitləri çox olan bir sıra ölkələr özlərində çox böyük sayda, hətta beş dəfədən artıq peyvənd topladılar. Bunu necə etmək olar?! Bununla onlar, sadəcə, bir çox digər ölkələrin səhiyyə sistemini heçə endirdi ki, onların da peyvəndlərə çıxışı yox idi. Ona görə milli maraqlar baxımından, əlbəttə ki, Azərbaycan həmin Qoşulmama Hərəkatında sədrliyi zamanı peyvənd milliyyətçiliyinə qarşı mübarizə apardı və biz Baş Assambleyada bununla bağlı təsəbbüskar olduq".

Sabitlik və əməkdaşlıq tərəfdarı...

Beləliklə, Azərbaycan qlobal məkanının gənc, amma qətiyyəti, birlik və həmrəylik təşəbbüsleri ilə seçilən bir üzvü olaraq yeni beynəlxalq əlaqlər sisteminin humanizm prinsipləri əsasında qurulmasını təşviq edir. Çoxtərəflilik konseptual olaraq fərdi maraqları deyil, ümumən regional, hətta qlobal maraqları, dəyərləri qorumağı özündə ehtiva edən nəsnədir - Azərbaycan bu ülvi dəyərlərin inkişafını hər zaman üstün tutur. Azərbaycan öz xarici siyasetini, dövlət siyasetini dünya dövlətlərinin siyaseti ilə uzlaşdırır, konstruktiv, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan, regional və qlobal miqyasda sabitliyə xidmət edən xətt yürüdür. Belə olan halda, Azərbaycanla qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıqla əsaslanan tərəfdaşlıq münasibətləri beynəlxalq münasibətlər sisteminin aparıcı dövlətləri üçün də strateji əhəmiyyət daşıyır.

PISMAYILOV

Dünya neokolonializm tâcrübâsına göz yummamalıdır!

Azərbaycan bu mübarizənin önündə yer alır

Dünyada beynalxalq hüquqa zidd davranışlar, fundamental azadlıqların təmini, hətta istismar və neokolonialist niyyətlər artıq intensiv hal almaqdadır. Xüsusilə, özünü ayrı-ayrı dövlətlər üzərində “haqq sahibi” hesab edən bəzi ölkələrin davranışları bu mənada, bəyan etdikləri “demokratik prinsiplərlə” uzlaşdırır. Azərbaycan digər istiqamətlərdə olduğu kimi bu cür hallara qarşı mübarizənin də önündə yer alır - ölkəmiz haqqı tapdanan, istismar edilən, neokolonializm siyasəti ilə üz-üzə qalmış toplumlara, xalqlara və dövlətlərə öz yardım əlini uzadır. Buna ən real misal ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dönməndən əssasi qoyulmuş neokolonializmə qarşı aktiv mübarizə faktıdır.

Biz ədalətə, beynəlxalq hüquqa bağlı idik

Bakıda keçirilən VI Ümumdünya Mədəniyyətlərərəsi Dialoq Forumunun açılış mərasimində çıxış edən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, biz bir məsələni də Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi hər zaman təşviq edirdik. Bu, yeni müstəmləkə tendensiyalarına qarşı mübarizədir: "Biz belə bir məsələyə imkan verə bilmərik ki, indi - XXI əsrдə bəzi Avropa ölkələri digər xalqlara müstəmləkə kimi yanaşın. Təbii ki, biz öz səsimizi ucaltdıqda, Hərəkatda sədrliyimiz zamanı bu məsələni qaldırıdıqda bu, onunla bağlı deyildi ki, biz hansısa ölkələrə qarşı idik. Biz, sadəcə, ədalətə, beynəlxalq hüquqa bağlı idik. Bu, yaddan çıxmali deyil. Dünya məcburi assimilyasiyaya aparın belə bir iyrənc neokolonializm təcrübəsinə göz yummamalıdır".

Bəli, Azərbaycanın XXI əsr də kolonializmin davam etməsindən və kolonializmin yeni təzahürləri meyillərinin artmasından narahath-

Avropa Parlamenti və AŞPA niyə susur?

Neokolonalizmin ən bariz nümunəsi Fransanın timsalında təzahür edir. Fransada insan hüquq və azadlıqlarına münasibət birmənalı şəkildə fərqli standartlara əsaslanır. Bu, rəsmi Parisin neokolonialist siyasetə üstünlük verməklə bəşəri dəyərləri deqradasiya yaya uğratlığıının göstəricisidir. Maraqlıdır ki, neokolonist arzularından əl çəkməyən Fransa tarixdən dərs götürmək belə istəmir və günümüzdə yeni dən özünün bu çirkin addımlarını davam etdirir. Beynəlxalq ekspertlərin də şərhlerinə görə, Fransa tarixən müstəmləkəciliyi ən sistemli şəkildə tətbiq edən ölkədir. Ötən dövrün tarixinə isə Fransa adını qanlı və qara hərflərlə yazdırıb - həyata keçirdiyi soyqırımları, insanların vəhşicəsinə qətlo yetirilməsi faktları, milyonlarla insanın kölələşdirilməsi kimi saysız-hesabsız məqamlar rəsmi Parisin tarixdən silə bilməyəcəyi üz qarasıdır. Ən təəssüfləndirici hallardan biri isə özünü “insan hüquq və azadlıqlarının qoruyucusu”, fundamental hüquqların keşikçisi kimi qələmə verən bir sıra beynəlxalq, xüsusilə Avropa təsisatla-

İ **idik** ğı mühüm bir məsələdir. Afrika, Cənub-Şərqi Asiya, Sakit Okean, Latin Amerikasında onlarla ölkənin işgal olunması, sərvətlərinin talanması, xalqlarının uzun illər əsarətdə saxlanılması təssüfləndirici hal yaratdığı qədər dözülməzdır. Mənfi nəticələr yalnız asılı ölkələrin suverenliyinin möhdudlaşmasında, yeraltı və yerüstü sərvətlərinin talanmasında müşahide edilmir. Fundamental insan hüquqlarının tapdanması müasir dövr müstəmləkəciliyinin ən ağır təzahürüdür. Təza bundan ibarətdir ki, müstəmləkəçi Qərb ölkələri demokratiyanı və insan hüquqlarının qorunmasını özlərinin fundamental prinsipləri kimi bəyan ediblər. Ancadə həmin ölkələr neokolonializmi davam etdirməklə insan hüquq və azadlıqlarına, ümumiyyətlə, məhəl qoyurlar.

Fransanın bu çırkin addımları günden genişleməkdər. Məsələn, Korsikanın azadlıq mübarizəsi Fransa üçün artıq uzun illərdir ki, “baş ağrısına” çevrilib - hətta Korsika dilinə qadağası qoyulub. Eyni zamanda, sərhədlərin dən çox uzaqda yerləşən ərazilərə belə iddialarını davam etdirən rəsmi Paris Mayot adasını müstəmləkəsinə çevirib - Mayot adası hazırda departament formasında Fransanın nəzarətində olan adadır. Hətta Birleşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Məclisi Qəmər Adaları İttifaqının Mayot adası üzərində suverenliyini tanı'yıb. Fransa isə beynəlxalq hüquqa hörmət göstərməyərək özünün müstəmləkəçilik siyasetindən el çəkmir - Mayot Adası əsl sahiblərinə təhvil verilmir. Bu isə özünü Avropa demokratiyasının ən əsas dayaqlarından sayan Fransanın əsl xisələtini ortaya çıxarımış olur.

Eyni zamanda, Yeni Kaledoniya, Polineziya kimi torpaqlar da Fransanın Sakit okeanda yerləşən xüsusi inzibati-ərazi qurumları sayılır. Fransa hökumətin dən bu ərazidə “öz müqəddərətini təyinmə prosesinin ədalətli və səmərəli qurulmasını asanlaşdırmaq və sürətləndirmək”, eləcə də Polineziya əhalisinin müstəqilliyyə qərar verə biləcəyi refe-

Bu, riyakarlıqdan, ikili standartlardan başqa bir şey deyil

renduma və ya öz müqəddərətinə təyi-
netmənin ara statusuna yol açmaq tələb
olunub. Amma Fransa yenə də beynəl-
xalq hüququ ayaqlar altına alaraq özü-
nün müstəmləkə siyasetinə son vermir

Bu məsələdə Azərbaycanın mövqeyi birmənalıdır. Ölkəmiz kolonializimin bütün təzahürlərini pisləyir və insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasına böyük önəm verir. Neokolonializmi və o eybəcər tarixdən qalan amili tamamilə Yer üzündən silmək üçün öz dəstəyimi zi göstərir. Vurgulandığı kimi, Fransa müstəmləkəciliyinə qarşı yaradılan Bakı Təşəbbüs Qrupu hətta BMT müstəvisində bir sıra sənədlər yayaraq Fransanı ifşa edib. Bu mübarizə dünyada ədalətin bərpasında, həqiqətlərin üzə çıxmasında, Fransanın ifşasında mühüm faktoloji əhəmiyyətə malikdir. Prezident İlham

Əliyev Bakıda keçirilən Forumdakı çıxışında qeyd edib ki, bu, elə bir məsələdir ki, hesab edirəm hər bir normal insan məhz bu hüquq müdafiə edər: "Bir sözlə, bu, çox vacib məsələdir. Bu, həmçinin mədəniyyətlərarası dialoq üçün vacibdir. Biz burada ikiüzlü ola bilmərik, ikili standartları tətbiq edə bilmərik. Yaxud da ki, əgər görürüsək ikili standartlar nümayiş etdirilir, biz buna göz yuma bilmərik. Əgər siz insanlara xoş olan tolerantlıqdan, demokratiyadan, insan hüquqlarından danışıb, amma digər tərəfdən, siz dənizdə olan 10-dan artıq ərazidə bunun əksini edirsinizsə, bu, riyakarlıqdan, ikili standartlardan başqa bir şey deyil. Əlbəttə ki, bu sahələrdə həmin yanaşma tətbiq olunacaqdır".

P.SADAYOĞLU

